

Seminari dels projectes de recerca:

*Mercados y comercialización de vituallas
en el Mediterráneo occidental, siglos XI-XV:
factores e indicadores de desarrollo
e integración regional y supraregional*
Ministeri de Ciència, Innovació i
Universitats (HAR2016-80298-P)

*El notariado en Cataluña
en los siglos XIII-XIV: práctica y actividad*
Ministeri de Ciència, Innovació i
Universitats (HAR2015-65146-P)

Organitza:

Universitat de Barcelona

Universitat de Lleida

Patrocina:

Coordinadors científics:

Antoni Riera i Melis (UB)
Pere Benito i Monclús (UdL)
Rosa Lluch Bramon (UB)
Daniel Piñol Alabart (UB)

9e Seminari Crisis i cicles en la Història Menjar, beure i vestir a l'Edat Mitjana: patrons i tendències de consum

Barcelona, 30 de maig de 2019

Sala de Junes de la
Facultat de Geografia i Història
UNIVERSITAT DE BARCELONA

c/ Montalegre, 6
08001 - BARCELONA

MATÍ

9:15

Alexis Wilkin

(Université Libre de Bruxelles)

Marchés alimentaires urbains, logiques sociales et patrons de consommations dans des Pays-Bas du Sud

10:30

Mari Luz Rodrigo Estevan

(Universidad de Zaragoza)

Patrones sociales de consumo de vino desde el observatorio aragonés (siglos XIV-XV)

11:45 Pausa

12:15

Pere Verdés i Pijuan

(Institució Milà i Fontanals - CSIC)

L'evolució del consum alimentari a les ciutats catalanes baixmedievals: els indicadors fiscals

TARDA

16:00

Lluís To Figueras

(Universitat de Girona)

Els draps de llana i el seu consum a Catalunya abans de la Pesta Negra

17:15

Antoni Riera i Melis

(Universitat de Barcelona)

Conclusions

LA història econòmica ha prestat tradicionalment escassa atenció als patrons i tendències del consum dels grups no privilegiats de la societat medieval, ja sigui perquè sobrevalorava la capacitat d'autoconsum de les famílies pageses i menestrals, o perquè menystenien la capacitat dels productors i assalariats d'adquirir més béns dels estrictament necessaris per viure, o de modificar, amb les seves preferències i decisions, l'estructura de l'oferta de béns, que es creia impulsada fonamentalment per la demanda dels grups privilegiats.

El cas més extrem d'aquesta suposada rigidesa del consum es produïa en els mercats frumentaris. Essent la demanda de cereals substancialment inelàstica, d'acord amb el principi establert per King-Davenant (1700), la

carestia es produiria, segons l'Economia clàssica, per una caiguda de la producció (males collites) i, segons la historiografia moderna, per una reducció de l'oferta del blat en el mercat, no necessàriament combinada amb una caiguda de la producció. Estudis recents, però, han demostrat amb dades històriques que l'elasticitat de la demanda dels cereals fou molt més elevada del que s'havia suposat. De fet, els pagesos podien substituir els diversos components de la dieta com a estratègia de resiliència enfront de la carestia i escollir els tipus i la quantitat de cereals i d'altres aliments que enviaven al mercat. Habitualment mostraven una predilecció per consumir els cereals secundaris i enviar el forment al mercat com a estratègia per a augmentar els seus ingressos. Inversament, els habitants de la ciutat preferien pa blanc de forment i protestaven quan s'ennegria a causa de la carestia.

És, d'altra banda, ben conegut que l'increment dels salaris reals després de la Pesta Negra es traduí en un augment del nivell de vida i de la capacitat de consum de les classes populars, tant a la ciutat com al món rural. Pagesos, menestrals i treballadors es llençaren a consumir productes no estrictament necessaris per a viure, alguns d'ells fins i tot considerats luxosos o privatis de les elits, un fet escandalós al qual les lleis sumptuàries intentaven debades posar fre. Així, ampliant i diversificant la demanda de tot tipus de béns, les classes populars condicionaren també l'estructura i els ritmes de l'oferta.

Des de fa dècades els medievalistes han desvelat patrons i canvis en les tendències de consum de béns de la població urbana i rural, que, a banda de restituir el paper de la demanda dels grups no privilegiats, resulten fonamentals per a conèixer tendències més profundes dels mercats i de l'economia.